

ทรัพย์สินของโรงพยาบาลหรือหน่วยงาน
สังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาค
ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
ใครเป็นของทรัพย์สิน

ทรัพย์สินของโรงพยาบาลหรือหน่วยงาน
สังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาค
ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
ใครเป็นของทรัพย์สิน

เมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๗ กระทรวงสาธารณสุขได้มีหนังสือหารือไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กรณีทรัพย์สินของโรงพยาบาลและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สูญหายหรือเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดอาญาหรือละเมิดทางแพ่ง ปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจลงนามในใบแต่งตั้งนายเรื่องนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๕) มีความเห็นแตกต่างกันโดยกรรมการเสียงข้างมาก เห็นว่าเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด และกรรมการเสียงข้างน้อยเห็นว่าเป็นอำนาจของปลัดกระทรวงสาธารณสุข เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงจัดให้มีการประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) ได้มีความเห็นตามเรื่องเสร็จที่ ๕/๒๕๒๘ สรุปว่าทรัพย์สินของโรงพยาบาลและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เงินงบประมาณที่จัดซื้อทรัพย์สินดังกล่าวเป็นงบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ทรัพย์สินดังกล่าวจึงเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปลัดกระทรวงสาธารณสุขย่อมเป็นผู้มีอำนาจฟ้องคดีในกรณีที่มีการกระทำละเมิดต่อทรัพย์สินดังกล่าว ส่วนผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่บริหารราชการของจังหวัด จึงไม่มีอำนาจฟ้องคดีดังกล่าว

อนึ่ง ส่วนราชการและหน่วยงานสังกัดราชการบริหารส่วนภูมิภาคของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เช่น โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มีทรัพย์สินทั้งที่จัดซื้อจัดจ้างด้วยเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินอื่นๆ หลายอย่าง เช่น รถยนต์ เครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ ดังนั้น เจ้าของทรัพย์สินตามกฎหมาย คือ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม โดยเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดินและกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ผู้ที่มีอำนาจดำเนินการแทนนิติบุคคล คือ ปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้รับมอบอำนาจ ส่วนที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งทำการ นั้น เดิมโฉนดที่ดินผู้ถือกรรมสิทธิ์ คือ กรมอนามัย หรือกรมการแพทย์ หรือกรมการแพทย์และอนามัย หรือสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (พ.ศ.๒๕๑๗ เป็นต้นมา) แต่ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๕ วรรคสอง บัญญัติให้กระทรวงการคลังเข้าถือกรรมสิทธิ์แทนกรมดังกล่าวและพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติว่า “มาตรา ๘ ให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ราชพัสดุ ให้กรมธนารักษ์มีหน้าที่ในการปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ ส่วนการใช้และการจัดหาประโยชน์ให้เป็นไปตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัตินี้”

เอกสารประกอบ

๑. ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย)

เรื่องเสร็จที่ ๕/๒๕๒๘

๒. พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ มาตรา ๕

๓. พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๘

(สิ่งที่รับมาด้วย (2))
เรื่อง/เลขที่ 5/2528

บันทึก

เรื่อง หรือเกี่ยวกับอำนาจฟ้อง (กรณีทรัพย์สินของโรงพยาบาลหรือสำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดเสียหายเนื่องจากการกระทำละเมิดทางแพ่ง
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นผู้มี
อำนาจฟ้อง)

กระทรวงสาธารณสุขได้มีหนังสือ ที่ สธ ๐๒๐๙/๒/๒๓๒ ลงวันที่ ๘
กรกฎาคม ๒๕๒๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า เมื่อทรัพย์สินของ
โรงพยาบาลหรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งสูญหายหรือได้รับความ
เสียหายเนื่องจากการกระทำผิดอาญาหรือละเมิดทางแพ่ง ในทางปฏิบัติสำหรับการกระทำ
ความผิดอาญาปลัดกระทรวงสาธารณสุขจะมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายแพทย์
สาธารณสุขจังหวัดเป็นผู้แทนมีอำนาจดำเนินคดีในชั้นพนักงานสอบสวน อัยการหรือศาล
ส่วนการกระทำละเมิดในทางแพ่ง ปลัดกระทรวงสาธารณสุขจะลงนามในใบแต่งตั้งนาย
อัยการจังหวัดเป็นผู้ดำเนินคดีในศาลแทน ต่อมาอัยการจังหวัดบางแห่งทักท้วงว่า
ในการดำเนินคดีแพ่งจะต้องให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ลงนามในใบแต่งตั้งนาย
เพราะสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคสังกัดจังหวัดตาม
ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ และผู้
ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติการสั่งซื้อทรัพย์สินนั้น ๆ ตามกฎหมาย กระทรวง
สาธารณสุขจึงไต่หาหรือปัญหานี้ไปยังกรมอัยการ ซึ่งกรมอัยการได้ตอบข้อหาว่า
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและสำนักงานสาธารณสุขอำเภอเป็นราชการบริหาร
ส่วนภูมิภาคตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวง
สาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๒๓ มาตรา ๔ ข.(๑) และ (๒)^(๑) ดังนั้น หากมีการ

(๑) มาตรา ๔ ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวง
สาธารณสุข ดังนี้

ฯลฯ

ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

(๑) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

(๒) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ

ละเมิดในทางแพ่งต่อทรัพย์สินของโรงพยาบาลหรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขยอมเป็นผู้ถูกโต้แย้งสิทธิและมีอำนาจฟ้อง ตามนัยมาตรา ๕๔^(๒) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ส่วนผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๑๕ จ.ชอ ๕๐^(๓) ชอ ๕๑^(๔)

(๒) มาตรา ๕๔ เมื่อมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้น เกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของ บุคคลใดตามกฎหมายแพ่ง หรือบุคคลใดจะฟ้องใช้สิทธิทางศาล บุคคลนั้นชอบที่จะเสนอ กติของตนต่อศาลส่วนแพ่งที่มีเขตอำนาจใดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายแพ่งและประมวล กฎหมายนี้

(๓) ชอ ๕๐ ในจังหวัดหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดคนหนึ่งเป็นผู้รับ นโยบายและคำสั่งจากนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มาปฏิบัติภารกิจให้เหมาะสมกับท้องที่และประชาชน และเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาบรรดา ข้าราชการฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัด และรับผิดชอบในราชการจังหวัดและอำเภอ และจะให้มีรองผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือทั้งรองผู้ว่าราชการ จังหวัดและผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้ช่วยปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดได้ รองผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับ บัญชาข้าราชการฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัด และรับผิดชอบในราชการรองจาก ผู้ว่าราชการจังหวัด

ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด สังกัดกระทรวงมหาดไทย

(๔) ชอ ๕๑ ในจังหวัดหนึ่ง นอกจากจะมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็น หัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบงานบริหารราชการของจังหวัด ดังกล่าวในชอ ๕๐ ให้มีปลัดจังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดซึ่งกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ส่งมาประจำทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัด และมีอำนาจ บังคับบัญชาข้าราชการบริหารส่วนภูมิภาค ซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรมนั้นในจังหวัดนั้น

และข้อ ๕๓ (๕) ได้กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาคซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรม ในจังหวัดนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัด

(๕) ข้อ ๕๓ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

(๑) บริหารราชการตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ

(๒) บริหารราชการตามหลักกระทรวง ทบวง กรม มอบหมายหรือตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการในฐานะหัวหน้ารัฐบาล

(๓) บริหารราชการตามคำแนะนำและคำชี้แจงของผู้ตรวจราชการในเมื่อไม่ขัดต่อกฎหมายหรือระเบียบ ข้อบังคับของกระทรวง ทบวง กรม หรือมติของคณะรัฐมนตรีหรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี

(๔) ควบคุมดูแลการปฏิบัติราชการของข้าราชการซึ่งประจำอยู่ในจังหวัดนั้น และอยู่ในการบังคับบัญชาและรับผิดชอบของผู้ว่าราชการจังหวัด ในการนี้ให้มีอำนาจตรวจตรา แนะนำ ชี้แจง หรือสั่งให้ข้าราชการในจังหวัดนั้นปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ของกระทรวง ทบวง กรม หรือมติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี หรือยับยั้งการกระทำใด ๆ ของข้าราชการในจังหวัดที่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ของกระทรวง ทบวง กรม มติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรีไว้ชั่วคราว แล้วรายงานกระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้อง

(๕) ควบคุมดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตามกฎหมาย

(๖) กำกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานองคการของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ ในการนี้ให้มีอำนาจทำรายงานหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขององคการของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจต่อรัฐมนตรี เจ้าสังกัด องคการของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ

(๗) บรรจุ แต่งตั้ง โอนตำแหน่ง และลงโทษข้าราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัดตามกฎหมายและตามหลักกระทรวง ปลัดทบวง และอธิบดีมอบหมาย

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติหรือการปฏิบัติราชการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น มิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น จะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดคนใดทำการแทนในนามผู้ว่าราชการจังหวัด ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดก็ได้

จึงอยู่ในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและถูก
 โต้แย้งสิทธิ จึงมีอำนาจฟ้องได้ด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ทั้งผู้ว่าราชการจังหวัดและ
 ปลัดกระทรวงสาธารณสุขจึงมีอำนาจฟ้อง แต่การดำเนินคดีในชั้นศาลควรรอให้สำนักงาน
 ปลัดกระทรวงสาธารณสุขและผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นโจทก์รวมฟ้องคดีด้วยกัน
 กระทรวงสาธารณสุขเห็นว่าความเห็นของกรมอัยการดังกล่าวขัดกับระเบียบความ
 รับผิดของข้าราชการในทางแพ่ง ซึ่งกำหนดให้จังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบเรียกให้ข้าราชการ
 ชดใช้เงิน จึงได้มีหนังสือหรือกระทรวงการคลัง กระทรวงการคลังโต้ตอบขอหารือว่า
 ผู้มีอำนาจฟ้องในคดีแห่งคือผู้เสียหายตามกฎหมาย สำหรับอายุความละเมิดให้ก่อนหนึ่งปี
 นับแต่ผู้เสียหายใคร่ถึงตัวผู้กระทำละเมิด ทั้งนี้ ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๕๑๑/๒๕๒๔
 และที่ ๓๒๑๔/๒๕๒๕ กระทรวงสาธารณสุขขอให้กรมอัยการทบทวนเรื่องนี้แก่กรมอัยการ
 ได้มีหนังสือยืนยันความเห็นเดิม กระทรวงสาธารณสุขเห็นว่าความเห็นของกรมอัยการ
 ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการรับอายุความและความรับผิดชอบในศาลอาชกรรมนิยม
 กับทั้งยังเป็นการขัดแย้งกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๒๑๔/๒๕๒๕ ซึ่งศาลฎีกาวินิจฉัยว่า
 ข้าราชการสำนักงานป่าไม้จังหวัดได้ยกข้อเท็จจริงของกรมป่าไม้ ผู้เสียหายในกรณีนี้
 โต้แก่กรมป่าไม้ ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่มีอำนาจฟ้อง เรียกเงินคืน และประกาศของ
 คณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๔ ฯ เป็นเพียงกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารราชการ
 แล่นดินและกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารส่วนภูมิภาคเท่านั้น
 ไม่ได้ให้อำนาจแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดในการที่จะดำเนินการแทนหน่วยราชการที่เป็น
 ผู้เสียหาย จึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นในปัญหาดังกล่าว
 คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหา
 ดังกล่าวและฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงการคลัง(กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย
 (กรมการปกครอง) และผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข(สำนักงานปลัดกระทรวง)แล้วเห็นว่า เรื่องนี้
 กระทรวงสาธารณสุขขอให้พิจารณาดำเนินคดีเฉพาะปัญหาทางแพ่ง กล่าวคือ ในการฟ้องคดีแห่งนั้น
 มาตรา ๕๔(๖) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งได้บัญญัติหลักเกณฑ์ว่า บุคคลใด

(๖) โปรดดูเชิงอรรถ (๒) หน้า ๒

จะมีอำนาจฟ้องคดีแพ่งใดคดีหนึ่งเมื่อบุคคลนั้นถูกบุคคลอื่นโต้แย้งสิทธิหรือหน้าที่ในทางแพ่งกรณีตามข้อหาเรื่องนี้จึงมีอยู่ว่าทรัพย์สินของโรงพยาบาลหรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำละเมิดในทางแพ่ง ผู้ใดเป็นผู้ที่ถูกโต้แย้งสิทธิและมีอำนาจฟ้องคดีละเมิดนั้นได้

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕)ได้พิจารณาถึงอำนาจฟ้องคดีในเรื่องนี้แล้ว มีความเห็นแตกต่างกันเป็น ๒ ฝ่าย

กรรมการร่างกฎหมายฝ่ายข้างมากเห็นว่า ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๒๓ มาตรา ๔ ข.(๑)^(๑) ได้บัญญัติให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข และตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ฯ ข้อ ๑๙^(๒) และข้อ ๒๔^(๓) สำนักงานปลัดกระทรวง

(๑) โปรดดูเชิงอรรถ (๑) หน้า ๑

(๒) ข้อ ๑๙ ให้จัดระเบียบราชการของกระทรวง ดังนี้

(๑) สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี

(๒) สำนักงานปลัดกระทรวง

(๓) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น เว้นแต่บางกระทรวงเห็นว่าไม่มีความจำเป็นจะไม่แยกส่วนราชการตั้งขึ้นเป็นกรมก็ได้

ในส่วนราชการตาม (๒) และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นตาม (๓)

มีฐานะเป็นกรม

กระทรวงใดมีความจำเป็นจะลองมีส่วนราชการเพื่อทำหน้าที่จัดทำนโยบายและแผน กำกับ เร่งรัด และติดตามนโยบายและแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวง จะจัดระเบียบบริหารราชการโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี เพื่อให้มีสำนักงานนโยบายและแผนเป็นส่วนราชการภายใน ชั้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงก็ได้

(๔) ข้อ ๒๔ สำนักงานปลัดกระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวง และราชการที่คณะรัฐมนตรีมีใ้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมใดกรมหนึ่งในสังกัดกระทรวงโดยเฉพาะ มีปลัดกระทรวงเป็นผู้บังคับบัญชาราชการและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานปลัดกระทรวง และในกรณีที่มิทรงปลัดกระทรวงหรือผู้ช่วยปลัดกระทรวงหรือมีทั้งรองปลัดกระทรวงและผู้ช่วยปลัดกระทรวง ในรองปลัดกระทรวงหรือผู้ช่วยปลัดกระทรวงเป็นผู้บังคับบัญชาราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานปลัดกระทรวงรองจากปลัดกระทรวง

ในรองปลัดกระทรวง ผู้ช่วยปลัดกระทรวง และผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในสำนักงานปลัดกระทรวง มีอำนาจหน้าที่ตามที่ปลัดกระทรวงกำหนด

เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม มีปลัดกระทรวงเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและ
รับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานปลัดกระทรวง

สำหรับจังหวัดเป็นนิติบุคคลตามข้อ ๔๔^(๑๐) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ
ฉบับที่ ๒๑๔ ฯ มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการฝ่ายบริหาร
ส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัดและรับผิดชอบในราชการของจังหวัดและอำเภอ ซึ่งแบ่ง
ส่วนราชการออกเป็นสำนักงานจังหวัดและส่วนต่าง ๆ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรมใดตั้งขึ้น
มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวง ทบวง กรมนั้น โดยมีปลัดจังหวัดและหัวหน้า
ส่วนราชการประจำจังหวัดซึ่งกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ส่งมาประจำทำหน้าที่
เป็นผู้ช่วยเหลือ ทั้งนี้ ตามนัยแห่งข้อ ๕๐^(๑๑) ข้อ ๕๑^(๑๒) และข้อ ๕๔^(๑๓) แห่งประกาศ
ของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๔ ฯ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดซึ่งเป็นราชการบริหาร
ส่วนภูมิภาคของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขตามพระราชกฤษฎีกากังเกล้าฯ จึงเป็น
ส่วนราชการของจังหวัดอยู่ในบังคับบัญชาและความรับผิดชอบของผู้ว่าราชการจังหวัด
ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายดังกล่าวกำหนดไว้ด้วย ทั้งนี้ หากมีการกระทำละเมิดต่อ
ทรัพย์สินของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานสาธารณสุข
จังหวัดอันเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคและเป็นส่วนราชการของจังหวัดซึ่งอยู่ในบังคับบัญชา
และความรับผิดชอบของผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้รับผิดชอบ

(๑๐) ข้อ ๔๔ ให้รวมท้องที่หลาย ๆ อำเภอตั้งขึ้นเป็นจังหวัดมีฐานะเป็น
นิติบุคคล การตั้ง ขุด และเปลี่ยนแปลงเขตจังหวัด ไทศราเป็นพระราชบัญญัติ

(๑๑) โปรดดูเชิงอรรถ (๓) หน้า ๒

(๑๒) โปรดดูเชิงอรรถ (๔) หน้า ๒

(๑๓) ข้อ ๕๔ ให้แบ่งส่วนราชการของจังหวัดดังนี้

(๑) สำนักงานจังหวัด มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของจังหวัดนั้น
มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบ

(๒) ส่วนต่าง ๆ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรมใดตั้งขึ้น มีหน้าที่เกี่ยวกับ
ราชการของกระทรวง ทบวง กรมนั้น ๆ มีหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดนั้นเป็น
ผู้ปกครองบังคับบัญชารับผิดชอบ

ในราชการของจังหวัดตามข้อ ๕๐ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ๖ จึงเป็นผู้ที่
 ถูกโต้แย้งสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายมีอำนาจที่จะฟ้องคดีนั้นได้ และในขณะเดียวกัน
 สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขซึ่งสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นส่วนราชการ
 ที่ขึ้นอยู่กับตรงก็ย่อมเป็นผู้ถูกโต้แย้งสิทธิหรือหน้าที่ด้วย สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
 จึงมีอำนาจที่จะฟ้องคดีนั้นได้เช่นเดียวกัน และในการฟ้องคดีผู้ว่าราชการจังหวัดหรือ
 ปลัดกระทรวงคนใดคนหนึ่งย่อมมีอำนาจฟ้องได้ ส่วนการที่กรมอัยการเห็นว่าควรให้
 ทั้งสองฝ่ายเป็นโจทก์ร่วมกันนั้นเป็นเพียงวิธีการดำเนินคดียอมสุดแต่ผู้ดำเนินคดีจะ
 เห็นควรอย่างไร เพราะเรื่องทำนองนี้มีคำพิพากษาฎีกาที่ ๓๒๑๔/๒๕๒๕ พิพากษาว่า
 จังหวัดไม่มีอำนาจฟ้อง เป็นอำนาจของกรมในราชการส่วนกลาง การพิจารณาพิพากษาอรรถคดี
 เป็นอำนาจหน้าที่ของศาล ถ้าศาลยังมีคดีนั้นความคำพิพากษาฎีกาดังกล่าวก็อาจถูกยกฟ้องอีก
 ส่วนโรงพยาบาลในต่างจังหวัดไม่มีกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วน
 ราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๒๓ จึงอยู่ที่ขอให้จริงว่า
 โรงพยาบาลดังกล่าวอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหรือไม่ ถ้าอยู่
 ก็เป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค ถ้าไม่อยู่ก็เป็นราชการบริหารส่วนกลางซึ่งผู้ว่าราชการ
 จังหวัดไม่มีอำนาจฟ้องคดีแพ่งได้ ถึงแม้ว่าโรงพยาบาลนั้นจะตั้งอยู่ในจังหวัดก็ตาม
 อำนาจฟ้องคดีดังกล่าวจึงเป็นอำนาจหน้าที่ของกรมเจ้าสังกัดในส่วนกลางที่จะดำเนินคดี
 ไปตามปกติฝ่ายเดียว

กรมการร่างกฎหมายฝ่ายข้างบอຍเห็นว่า ตามมาตรา ๔๔(๑๔)
 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนั้น บุคคลใดจะมีอำนาจฟ้องคดีแพ่งได้ก็เมื่อ
 บุคคลนั้นถูกโต้แย้งสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายแพ่ง และการที่จะถือว่าเป็นการโต้แย้ง
 สิทธิใดนั้น จะต้องเป็นกรณีที่ผู้นั้นมีสิทธิตามกฎหมายเสียก่อน เพราะถ้าไม่มีสิทธิตาม
 กฎหมายแล้วก็ย่อมไม่อาจถูกโต้แย้งหรือรบกวนสิทธิได้ สำหรับกรณีที่หาข้อปรากฏว่า
 ทรัพย์สินของโรงพยาบาลหรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดได้รับความเสียหายเนื่องจาก

(๑๔) โปรดดูเชิงอรรถ (๒) หน้า ๒

การกระทำละเมิดทางแจ้ง สิทธิที่ถูกโต้แย้งถือสิทธิในทรัพย์สิน ซึ่งผู้ที่ถูกโต้แย้งสิทธิ
 ถือเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้น และตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ
 สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๒๓ ได้บัญญัติให้สำนักงาน
 สาธารณสุขจังหวัดเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ทรัพย์สิน
 ดังกล่าวจึงอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โดยมี
 หัวหน้าหน่วยงานนั้นเป็นผู้ดูแลแทน เมื่อมีบุคคลโต้แย้งสิทธิการครอบครองดังกล่าว
 สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจึงเป็นผู้เสียหายมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลได้
 ส่วนผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นตามขอ ๕๐^(๑๕) ขอ ๕๑^(๑๖) และขอ ๕๓^(๑๗) แห่งประกาศของ
 คณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ฯ อันเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน
 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารราชการส่วนภูมิภาค
 โดยให้เป็นหัวหน้าบังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัด และรับ
 รับผิดชอบในราชการจังหวัดและอำเภอ ควบคุมดูแลการปฏิบัติราชการของข้าราชการ
 ซึ่งประจำอยู่ในจังหวัดนั้นให้ปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ฯลฯ อันยังการ
 กระทำใด ๆ ของข้าราชการที่ขัดต่อกฎหมาย ฯลฯ แล้วรายงานกระทรวง ทบวง
 กรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเห็นได้ว่าส่วนใหญ่เป็นอำนาจในการบังคับบัญชา และเมื่อ
 พิจารณาประกอบกับการแบ่งส่วนราชการของจังหวัดสามขอ ๕๕ แล้วเห็นได้ว่า หน้าที่
 เกี่ยวกับราชการของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ นั้นขึ้นอยู่กับส่วนราชการต่าง ๆ
 ซึ่งกระทรวง ทบวง กรมใดตั้งขึ้น โดยมีหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดนั้นเป็น
 ผู้ปกครองบังคับบัญชา ดังนั้น กระทรวง ทบวง กรมจึงยังเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับ
 งานส่วนภูมิภาคในหน้าที่ของตน เว้นแต่ไม่มีกฎหมายหรือไม่มีกรมมอบอำนาจให้ผู้ว่า
 ราชการจังหวัดดำเนินการแทนหน่วยงานราชการที่เสียหายได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดก็ย่อมไม่มี
 อำนาจดำเนินการฟ้องคดีได้

(๑๕) โปรดดูเชิงอรรถ (๓) หน้า ๒

(๑๖) โปรดดูเชิงอรรถ (๔) หน้า ๒

(๑๗) โปรดดูเชิงอรรถ (๕) หน้า ๓

(๑๘) โปรดดูเชิงอรรถ (๑๓) หน้า ๖

เนื่องจากความเห็นของกรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕ แตกต่างกันในสาระสำคัญ เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นสมควรจัดให้มีการประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมายเพื่อพิจารณาปัญหาดังกล่าว ตามนัยข้อ ๑๔(๓) (๑๔) แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยการประชุมกรรมการร่างกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๒๒

คณะกรรมการกฤษฎีกา(ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย)ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวและฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง(กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย(กรมอัยการ) และผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข(สำนักงานปลัดกระทรวง) แล้ว เห็นพ้องด้วยกับความเห็นของกรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕ ฝ่ายข้างน้อยว่า ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕(๒๐) นั้นอำนาจฟ้องในทางแพ่งจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้นั้นถูกโต้แย้งสิทธิตามกฎหมายแพ่ง และการที่บุคคลใดจะถูกโต้แย้งสิทธิในนั้นบุคคลนั้นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมายอยู่แล้ว โดยที่กรณีนี้หากรือนั้นเป็นกรณีที่มีผู้กระทำละเมิดต่อทรัพย์สิน จึงเป็นการโต้แย้งสิทธิในทรัพย์สิน ต้องพิจารณาจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๔ ซึ่งมาตรา ๑๓๓๖(๒๑) ได้บัญญัติให้เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ และมีสิทธิ

(๑๔) ข้อ ๑๔ เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจพิจารณาจัดให้มีการประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมายได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

ฯลฯ

(๓) ความเห็นของกรรมการร่างกฎหมายในคณะแตกต่างกันในสาระสำคัญ แต่กรรมการร่างกฎหมายมิได้ขอให้มีการประชุมใหญ่ตามข้อ ๑๓ (๒)

ฯลฯ

(๒๐) โปรดดูเชิงอรรถ (๒) หน้า ๒

(๒๑) มาตรา ๑๓๓๖ ภายในบังคับแห่งกฎหมาย เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิใช้สอยและจำหน่ายทรัพย์สินของตนและได้ซึ่งดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้น กับทั้งมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ และมีสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อพิจารณาประกอบกับเรื่องละเมิดตามมาตรา ๕๒๐^(๒๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งบัญญัติว่า "ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายแก่.....ทรัพย์สินหรือสิทธิ..... ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น" แล้วเห็นได้ว่า คำว่า "ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายต่อทรัพย์สินหรือสิทธิ" นั้น "เขา" ในที่นี้ หมายถึงเจ้าของหรือผู้มีสิทธิในทรัพย์สินนั้นเอง ดังนั้น ผู้ใดเป็นเจ้าของหรือผู้มีสิทธิในทรัพย์สินผู้นั้นก็เป็นผู้มีอำนาจฟ้องสำหรับทรัพย์สินของโรงพยาบาลหรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนั้นปรากฏว่าเงินงบประมาณที่จัดซื้อทรัพย์สินดังกล่าวเป็นงบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ทรัพย์สินดังกล่าวจึงเป็นของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขยอมเป็นผู้มีอำนาจฟ้องคดีในกรณีที่มีผู้กระทำความผิดต่อทรัพย์สินดังกล่าว

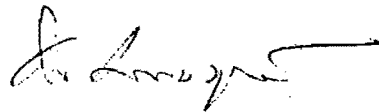
ส่วนผู้ว่าราชการจังหวัดแม่จันจะมีอำนาจบังคับบัญชาและรับผิดชอบงานของจังหวัดตามข้อ ๕๐^(๒๓) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ก็ตาม แต่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวเป็นกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารราชการและ

(๒๒) มาตรา ๕๒๐ ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

(๒๓) โปรดดูเชิงอรรถ (๓) หน้า ๒

๑๑

กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารราชการของจังหวัด อำนาจ
ของผู้ว่าราชการจังหวัดตามข้อ ๕๐ ดังกล่าว จึงเป็นเพียงอำนาจในทางบริหาร
ไม่ก่อให้เกิดสิทธิที่จะฟ้องคดีผู้กระทำละเมิดต่อทรัพย์สินของส่วนราชการอื่นได้
และมีได้ให้อำนาจแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดที่จะเป็นผู้ดำเนินการแทนส่วนราชการใน
ส่วนกลางที่ เป็นผู้เสียหายได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงไม่มีอำนาจฟ้องคดีกรณีที่มีผู้กระทำ
ละเมิดต่อทรัพย์สินของโรงพยาบาลหรือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๒๘

พระราชบัญญัติ

ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘

เป็นปีที่ ๓๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า
โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้
โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่
รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัด หรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ที่ราชพัสดุ หมายความว่า อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด เว้นแต่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน

(๒) อสังหาริมทรัพย์สำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของพลเมืองใช้ร่วมกันเป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

ส่วนอสังหาริมทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลและขององค์การปกครองท้องถิ่นไม่ถือว่าเป็นที่ราชพัสดุ

มาตรา ๕ ให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุ

ฉบับพิเศษ หน้า ๓

เล่ม ๘๒ ตอนที่ ๕๔ .ราชกิจจานุเบกษา ๕ มีนาคม ๒๕๑๘

บรรดาที่ราชพัสดุที่กระทรวง ทบวง กรมใดได้มาโดยการเวนคืนหรือการแลกเปลี่ยนหรือโดยประการอื่น ให้กระทรวงการคลังเข้าถือกรรมสิทธิ์ในที่ราชพัสดุนั้น ทั้งนี้ยกเว้นที่ดินที่ได้มาโดยการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการที่ราชพัสดุ” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธาน ปลัดกระทรวงการคลังเป็นรองประธาน ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม อธิบดีกรมที่ดิน ผู้อำนวยการสำนักผังเมืองเป็นกรรมการ อธิบดีกรมธนารักษ์เป็นกรรมการและเลขานุการ และผู้อำนวยการกองรักษาที่หลวง กรมธนารักษ์เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการในการปกครองดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาประโยชน์ เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ

หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ให้ตราเป็นกฎกระทรวง

มาตรา ๑๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

สัญญา ชรรมศักดิ์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันนี้ไม่มีกฎหมายว่าด้วยการปกครองดูแลรักษาที่ราชพัสดุให้เป็นไปโดยมีระเบียบและหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ทำให้เกิดปัญหายุ่งยากในทางปฏิบัติหลายประการ สมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบที่ราชพัสดุขึ้นโดยเฉพาะ โดยให้กระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการนี้ เพื่อการประหยัดและขจัดปัญหางานซ้ำและซ้อนกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติขึ้น

พระราชบัญญัติ

ที่ราชพัสดุ

พ.ศ. ๒๕๖๒

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ส่วนราชการ” หมายความว่า ส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญหรือศาลหรือองค์กรอัยการ หรือรัฐสภา

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า รัฐวิสาหกิจ องค์การของรัฐบาล องค์การมหาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานในกำกับของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง แต่ไม่รวมถึงส่วนราชการ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการที่ราชพัสดุ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ ที่ราชพัสดุ ได้แก่

- (๑) อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด
- (๒) ที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ
- (๓) ที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของทางราชการตามกฎหมาย

มาตรา ๗ อสังหาริมทรัพย์ดังต่อไปนี้ ไม่เป็นที่ราชพัสดุ

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน แต่ไม่รวมถึงที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะหรือเพื่อประโยชน์ของทางราชการตามกฎหมาย

(๒) อสังหาริมทรัพย์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของพลเมืองใช้ร่วมกัน

(๓) อสังหาริมทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔) อสังหาริมทรัพย์ขององค์การมหาชน ซึ่งได้มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้หรือทรัพย์สินขององค์การมหาชนนั้น โดยไม่ได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินหรือเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๕) อสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งได้มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้หรือทรัพย์สินของสถานศึกษานั้น โดยไม่ได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินหรือเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๖) อสังหาริมทรัพย์ของหน่วยงานของรัฐที่มีกฎหมายจัดตั้ง ซึ่งได้มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้หรือทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐนั้น โดยไม่ได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินหรือเงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๗) อสังหาริมทรัพย์ที่มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติยกเว้นไว้ไม่ให้ถือเป็นที่ราชพัสดุ

มาตรา ๘ ให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ราชพัสดุ

ให้กรมธนารักษ์มีหน้าที่ในการปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ราชพัสดุ ส่วนการใช้และการจัดหาประโยชน์ให้เป็นไปตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๒

คณะกรรมการที่ราชพัสดุ

มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการที่ราชพัสดุ” ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมที่ดิน และอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านที่ดิน หรือด้านการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ จำนวนสามคน เป็นกรรมการ และอธิบดีกรมธนารักษ์ เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้อธิบดีกรมธนารักษ์แต่งตั้งข้าราชการของกรมธนารักษ์จำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๑๐ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี

(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

มาตรา ๔๘ ในระหว่างที่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๙ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการโดยตำแหน่งตามมาตรา ๙ เพื่อปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๙ การจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุที่ได้ดำเนินการแล้วหรืออยู่ระหว่างการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการต่อไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๒๘ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้มีการประกาศเชิญชวนให้เอกชนร่วมลงทุนแล้ว ให้ดำเนินการต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ จนกว่าจะได้ลงนามในสัญญาร่วมลงทุนกับเอกชนที่ได้ทำการคัดเลือกให้ร่วมลงทุนแล้ว จึงให้ดำเนินการต่อไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา ๒๘

ในกรณีที่มีปัญหาในการปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด

มาตรา ๕๐ การจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุโครงการใดที่อยู่ระหว่างการดำเนินการตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๖ ให้คณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ทำหน้าที่แทนคณะกรรมการตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๖

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งทำให้การบริหารจัดการที่ราชพัสดุไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร และขาดความคล่องตัวในการจัดหาประโยชน์ที่ราชพัสดุ ประกอบกับไม่มีหน่วยงานใดทำหน้าที่ในการปกครอง ดูแล และบำรุงรักษาที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะหรือที่ดินที่สงวนหรือหวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์ของทางราชการตามกฎหมาย ทำให้เกิดปัญหาการบุกรุกที่ดินดังกล่าว และยังขาดหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการที่ราชพัสดุนอกราชอาณาจักร และทรัพย์สินนอกราชอาณาจักร สมควรปรับปรุงพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการบริหารจัดการที่ราชพัสดุให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และนโยบายของรัฐบาล โดยกรณีจำเป็นที่ต้องให้มีคณะกรรมการที่ราชพัสดุ เพื่อทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ราชพัสดุ เพื่อให้การใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทางราชการ รวมทั้งกำหนดโทษอาญาสำหรับกรณีที่มีการบุกรุกที่ราชพัสดุ เพื่อเป็นการรักษาที่ดินของรัฐไว้เพื่อใช้ประโยชน์ของทางราชการต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้